

Paprastųjų diferencialinių lygčių sprendimas

Užduotis

m masės sviedinys iššaunamas vertikaliai į viršų pradiniu greičiu v_0 iš aukščio h_0 . Žinoma, kad oro pasipriešinimas proporcingas sviedinio greičio kvadratui, o proporcingumo koeficientas lygus k_1 , kai sviedinys kyla, ir k_2 , kai sviedinys leidžiasi. Kokį maksimalų aukštį ir kada pasieks sviedinys? Kada sviedinys nusileis ant žemės?

m , kg	v_0 , m/s	h_0 , m	k_1 , kg/m	k_2 , kg/m
5	80	5	0,15	0,6

Uždavinio sprendimas

Uždavinio sprendimui naudojami Niutono dinamikos dėsniai. Iš šių dėsnių galima išsireikšti tokias formules judančio kūno matematiniui modeliui apskaičiuoti:

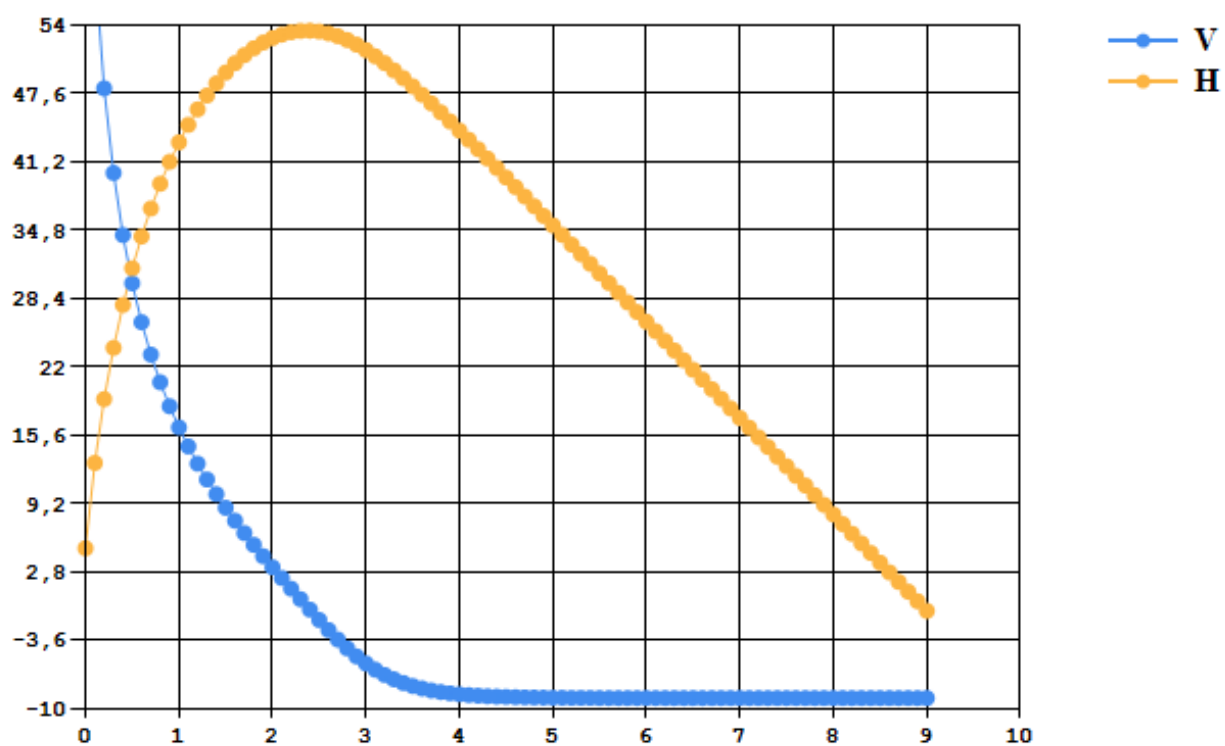
$$\begin{cases} \frac{dv}{dt} = \frac{mg - k * v * |v|}{m} & - f(t, v, s) \\ \frac{ds}{dt} = v & - g(t, v, s) \end{cases}$$

Iš šių formulių išreiškiamos šios lygtys:

$$v_1 = v_0 + \Delta t * f(t_0, v_0, s_0)$$

$$s_1 = s_0 + \Delta t * g(t_0, v_0, s_0)$$

Toliau apskaičiuojami rezultatai ir nubraižomi grafikai.

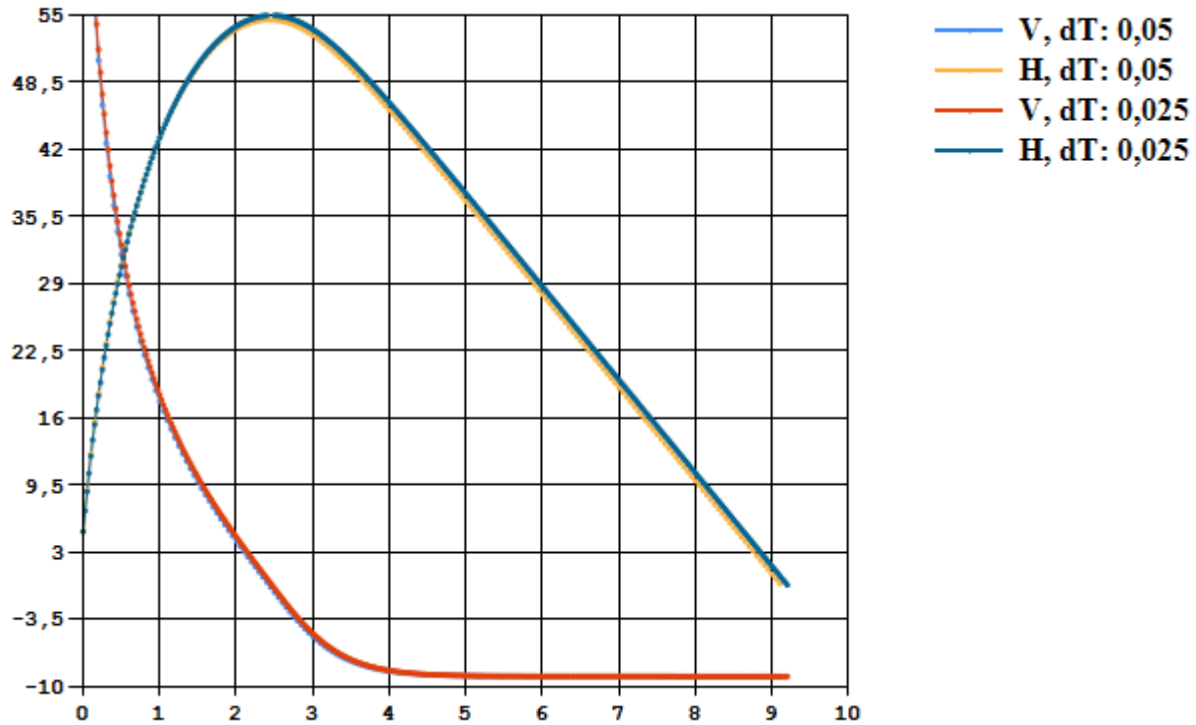

Gauti rezultatai: kai $\Delta t = 0.1$, maksimalus pasiektas aukštis yra 53,4891177 m, pasiektas po 2.3 sekundžių, o žemę pasiekė po 9 sekundžių. Šie rezultatai atitinka ir atvaizduotą grafiką.

Sprendimo rezultatų tikslumo ir metodo stabilumo tyrimas

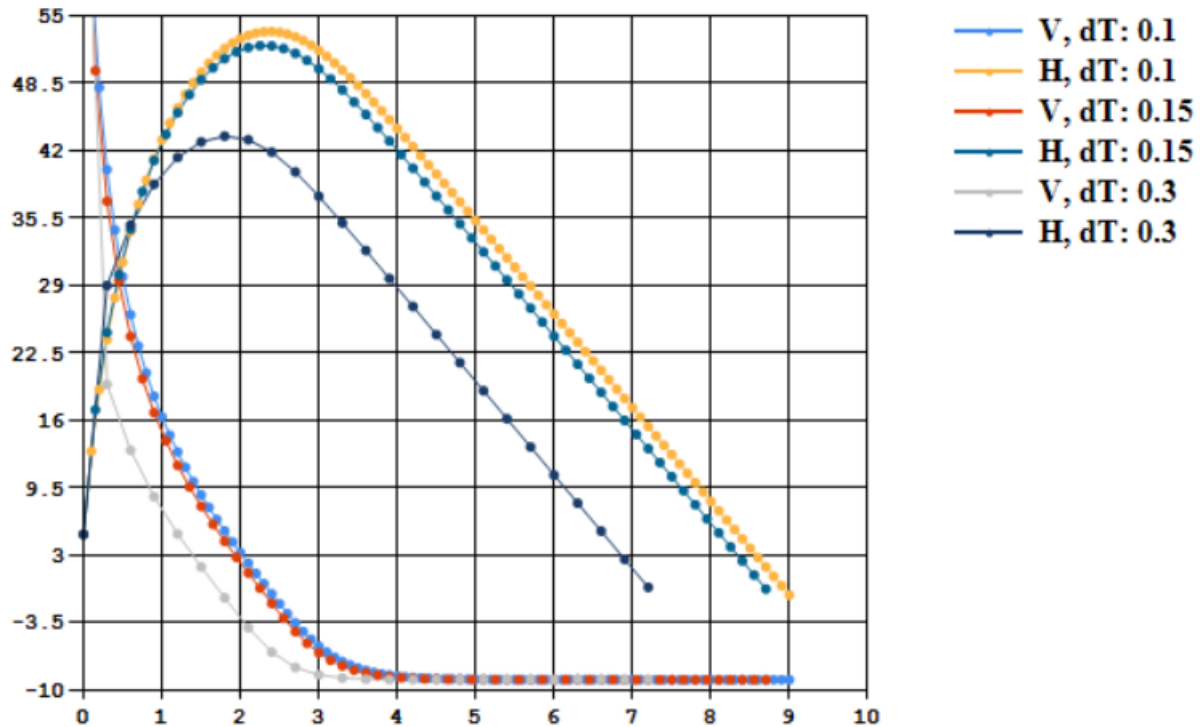
Tikslumo tyrimas

Tikslumo tyrimas buvo atliktas palyginant grafikus sprendžiant uždavinį su skirtingais Δt . Buvo pasirinkta $\Delta t = 0.05$ ir $\Delta t = 0.025$. Kaip matome grafikai yra labai arti vienas kito, todėl galime teigti, kad jau šiame žingsnyje uždavinio sprendimo rezultatai yra pakankamai tikslūs.

Stabilumo tyrimas

Uždavinio sprendimo stabilumo tyrimo grafikai:

Iš grafikų matome, kad uždavinio sprendinio rezultatai yra tinkami, kai metodo žingsnis Δt yra mažesnis už 0.3. Kai žingsnis didesnis, grafiko kreivė pernelyg greit tolsta nuo tikslų sprendimo rezultatų.

Programos kodas

```
public void Run(double deltaT, bool keepForm = false)
{
    var m = 5d;
    var v = 80d;
    var s = 5d;
    var k1 = 0.15d;
    var k2 = 0.6d;
    var g = 9.8d;
    var t = 0d;

    form.PrepareForm(0, 10, -10, 55);
    var H = form.X1X2;
    var V = form.Fx;

    V = form.chart1.Series.Add($"V, dT: {deltaT}");
    V.MarkerStyle = MarkerStyle.Circle;
    V.MarkerSize = 5;
    V.ChartType = SeriesChartType.Point;
    V.ChartType = SeriesChartType.Line;

    H = form.chart1.Series.Add($"H, dT: {deltaT}");
    H.MarkerStyle = MarkerStyle.Circle;
    H.MarkerSize = 5;
    H.ChartType = SeriesChartType.Point;
    H.ChartType = SeriesChartType.Line;
}
```

```
if (!keepForm)
{
    V.Points.Clear();
    H.Points.Clear();
}

V.Points.AddXY(t, v);
H.Points.AddXY(t, s);

double F(double _v)
{
    var k = _v > 0 ? k1 : k2;
    return (m * -g - k * _v * Math.Abs(_v)) / m;
}

double G(double _v) => _v;

while (s > 0)
{
    t += deltaT;
    s = s + deltaT * G(v);
    v = v + deltaT * F(v);
    H.Points.AddXY(t, s);
    V.Points.AddXY(t, v);

    form.richTextBox1.AppendText($"t:{t}, v:{v}, s:{s} \n");
}
}

public void RunAnalysis()
{
    var t1 = 0.1d;
    var t2 = 0.15d;
    var t3 = 0.3d;
    Run(t1);
    Run(t2, true);
    Run(t3, true);
}
```